

Motion till riksdagen
2009/10:Kr202

av **Torbjörn Björlund m.fl. (v)**

Idrott för alla

Innehållsförteckning

Inledning	3
Näridrottsplatser, idrottsanläggningar och arenor för idrott	3
Idrott för äldre	5
En jämställd idrott.....	5
Hbt-frågor och diskriminering	6
Idrott och miljö.....	6
Idrott och rörelse i skolan.....	7

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram förslag om hur äldres tillgång till idrott och fysisk aktivitet ska säkras i hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten i sin bidragsgivning bör poängtera vikten av fortsatt arbete för en jämställd idrott.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i sin bidragsgivning bör uppmärksamma att idrottsrörelsen behöver utbildning vad gäller trakasserier och diskriminering på grund av sexuell läggning, funktionsnedsättning eller hudfärg och etnicitet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i sin bidragsgivning bör uppmärksamma idrottsrörelsens miljöarbete.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skolpersonalen bör ges kompetensutveckling i hur man kan integrera fysisk aktivitet i skoldagens samlade aktiviteter.¹

¹ Yrkande 5 hänvisat till UbU.

Inledning

Vänsterpartiet konstaterar att idrottsrörelsen är vårt lands största folkrörelse med cirka tre miljoner medlemmar och över en halv miljon ideella ledare. Vi kan också konstatera att ”den svenska modellen” lett till makalösa framgångar inom den internationella idrotten i ett stort antal idrottsgrenar. Vi gläder oss åt de stora framgångar som våra fantastiska idrottskvinnor och idrottsmän presterat i olika grenar.

Den svenska idrottsrörelsen tar också ett stort ansvar när det gäller att få många att komma i gång med fysiska aktiviteter av varierande slag och utifrån olika intressen och möjligheter för den enskilde. Riksidrottsförbundet (RF) upprätthåller väl fungerande kontakter med de politiska organisationerna, vilket ger möjlighet till ett stimulerande utbyte av idéer med respekt för de olika rollerna. RF har antagit en rad olika program på en rad områden, t.ex. etikfrågor, jämställdhet, frågor om sexuell läggning osv.

De svenska idrottsframgångarna kan till stor del hänföras till det ideella engagemanget, där en stor bredd av idrottsutövare från barn- och ungdomsåren ger en imponerande topp, som i sin tur inspirerar nya utövare att komma in i idrotten. I detta sammanhang är det viktigt att lyfta fram att alla ska kunna idrotta, att arenor och anläggningar finns på rimligt avstånd, att det inte kostar för mycket att delta osv.

Vänsterpartiet menar att idrotten stimulerar många till fysisk aktivitet, vilket främjar folkhälsan. Folkhälsoarbetet som idrottsrörelsen bidrar med sparar stora summor pengar varje år genom att förebygga olika former av livsstilsrelaterade sjukdomar. Dessutom bidrar det ideella idrottslivet till det brottsförebyggande arbetet, dels genom att vara tillgängligt som en alternativ och vettig fritidssysselsättning, dels genom att fler människor rör sig i olika områden vid olika tider. Det är bl.a. därför rimligt med ett långsiktigt samhälleligt stöd till idrotten, som inte görs beroende av hur spelmarknaden utvecklas.

Vi betonar att den statliga bidragsgivningen till idrotten ska utformas med respekt för idrottsrörelsens självständighet och oberoende men med tydliga uppsatta mål som står i samklang med de grundläggande värderingarna i vårt samhälle. Staten kan ställa upp vissa mål för bidragsgivningen, men det är upp till idrottsrörelsen att bestämma hur målen ska uppnås. Vi kan dock genom politiska beslut underlätta för idrottsrörelsen att ge alla, både unga och gamla, möjligheter att idrotta på rättvisa villkor och inte låta den egna plånboken styra människors möjligheter till att idrotta och aktivera sig.

Näridrottsplatser, idrottsanläggningar och arenor för idrott

Under den senaste tiden har det diskuterats huruvida det är ekonomiskt försvarbart för kommuner att bygga idrottsanläggningar och olika typer av arenor. Detta är för oss en diskussion som är väldigt märklig. För oss är både

Fel! Okänt namn på

folkhälsoarbetet och det brottförebyggande arbetet så viktigt och samhällsekonomiskt bärkraftigt att detta blir en icke-diskussion.

I samhällsplaneringen är det viktigt att det säkerställs att det ska finnas utrymme och möjlighet till lek, fysisk rörelse och spontanidrott på t.ex. skolor och i våra bostadsområden. Undersökningar visar, enligt RF, att t.ex. förskolebarn sällan rör sig mer än 50–150 meter från hemmet på egen hand. I åldern 7–9 år utökas visserligen avstånden men inte mer än upp till ca 400 meter. Trots detta är det fortfarande inte ovanligt att nya bostadsområden planeras och uppförs utan någon tanke på att i närområdet skapa möjlighet till fysisk rörelse. Detta är förstås ohållbart om vi vill möjliggöra att fler blir fysiskt aktiva. Med tanke på det anförda om att barn inte rör sig så långt från hemmet är det viktigt att det finns grönytor, lekparkar och framför allt näridrottsplatser i närheten av det egna hemmet sett ur barnets perspektiv.

Näridrottsplatser, dvs. små och flexibla idrottsanläggningar som inte utgår från organiserad idrottsverksamhet utan som inbjuder till spontan fysisk rörelse, är värda att pröva. Byggandet av sådana torde i första hand ligga på kommunerna men med benäget bistånd från staten. Men även i övrigt är det av stor vikt att säkerställa en god tillgång till idrottsplatser, idrottsanläggningar och idrottsarenor som inbjuder till idrottsutövande i ett stort spektrum av idrotter, oavsett om dessa idrotter sett till antalet utövare domineras av kvinnor/flickor eller män/pojkar.

År 2010 är utnämnt till tillgänglighetsåret. Under detta år ska planen för tillgänglighet vara genomförd. När det gäller tillgänglighet till idrottsanläggningar är vi långt ifrån målet. Att upprusta och göra idrottsanläggningar tillgängliga runt om i landet borde vara en mycket prioriterad uppgift. Det är självklart att alla ska ha samma möjlighet att använda alla gemensamhetsanläggningar. Idrott för personer med olika typer av funktionsnedsättningar är ett eftersatt område och här finns mycket att göra.

I detta sammanhang blir de statliga bidragen till kommunerna en oerhört viktig finansieringskälla och vi anser att statsbidragen till kommunerna över tid ska öka generellt. Att uppföra och upprusta idrottsanläggningar är också en fråga om att skapa arbetstillfällen. Vänsterpartiet har under krisen infört ett tillfälligt investeringsstöd till kommunsektorn. Syftet med stödet är att möjliggöra investeringar som på grund av krisen riskerar att ställas in eller skjutas på framtiden.

Vi menar att det snarare behövs tidigareläggningar av investeringar för att få igång ekonomin. En del av detta stöd kan användas till investeringar och upprustningar av näridrottsplatser, arenor, badhus m.m. Stödet är kopplat till krav på miljö- och energiåtgärder samt ökad tillgänglighet. Förutom detta stöd är Vänsterpartiets ambition att de generella statsbidragen till kommunsektorn ska värdesäkras. På så sätt förbättras även kommunernas möjligheter i framtiden att tillgodose de behov som finns för att långsiktigt tillförsäkra kommunmedborgarnas behov av aktiviteter, idrottsliv m.m. Vi återkommer med yrkanden i denna del i budgetmotionen för 2010.

Idrott för äldre

Äldre är en grupp som ofta förbises när det gäller idrott, varför vi vill uppmärksamma denna fråga extra. Nu visar nya forskningsrön att det är möjligt att bygga muskelmassa upp till 90-årsåldern. Ett välkänt faktum är att äldre som tränar aktivt på olika sätt också mår bättre. Självklart är det inte bara muskelmassan som stimuleras vid fysisk aktivitet utan det handlar också om rörlighetsträning och balans, något som väsentligt kan minska antalet fallolyckor. Det är extra viktigt för kvinnor eftersom riskerna för just kvinnor att skadas vid fallolyckor är större än för män. I Stockholm har det nyligen byggts en "lekplats" för seniorer, dvs. en spontanidrottsplats med möjligheter till såväl styrketräning som balansövningar och mycket annat. Förutom träningen ger sådana platser möjlighet att på ett tryggt och positivt sätt bibehålla och skapa sociala kontakter.

Simning och vattengymnastik är bra sätt att hålla sig i rörelse utan att riskera belastningsskador. Givetvis måste simhallar och andra idrottsanläggningar vara anpassade så att de är tillgängliga även för dem som är mindre rörliga. På äldreboenden och trygghetsboenden finns ofta möjlighet till rörelsegymnastik. Många pensionärsorganisationer samverkar med kommersiella gymkedjor för att ge sina medlemmar bra möjligheter för träning.

Det är bra men det räcker inte, särskilt inte för pensionärer med låga inkomster. En strategi för att ge äldre rätt och möjlighet till idrott borde finnas i alla kommuner. Regeringen bör återkomma med förslag till hur äldres tillgång till idrott och fysisk aktivitet ska säkras i hela landet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

En jämställd idrott

Idrottsrörelsen har i nära 30 år arbetat för en jämställd idrott. Jämställdheten ska genomsyra hela idrottsrörelsen. RF konstaterar dock att det är långt kvar innan detta mål kan anses uppnått. Kvinnor och flickor utgör fortfarande en minoritet av idrottsföreningarnas medlemmar och av specialförbundens styrelser. Ordförandeskapet är fortfarande till stor del förbehållet männen. Även bland landslagstränare och förbundskaptener dominerar männen kraftigt. Konsekvensen av den manliga dominansen inom idrottsrörelsen blir bl.a. att män och pojkar gynnas vid fördelningen av resurser på kvinnors och flickors bekostnad.

Könsmaktssystemet, där män generellt överordnas kvinnor, genomsyrar hela samhället. Idrottsrörelsen är inget undantag. Sexismen och objektifieringen inom idrotten drabbar främst kvinnor. Det är inte ovanligt att kvinnor uppmanas att uppträda i åtsmitande kläder för att tillfredsställa t.ex. sponsorer. En annan återkommande och tröttsam diskussion är den om det finns manliga respektive kvinnliga idrotter, dvs. idrotter som anses vara mer eller mindre lämpliga utifrån kön. Allt detta är uppenbara tecken som visar att

Fel! Okänt namn på

idrotten fortfarande styrs av en tydlig manlig norm, som idrottskvinnor och deras idrottsutövande ständigt relateras till. Vänsterpartiet menar att alla, kvinnor och män, flickor och pojkar, självfallet ska ha rätt och uppmuntras till att utöva vilka idrotter de vill!

RF antog en jämställdhetsplan 1989 som sedan återkommande har uppdaterats. Olika projekt har genomförts och RF har gett ut rapporten "Idrott, kön och genus – en kunskapsöversikt", som på ett genomgripande och initierat sätt tar upp skillnaden i förutsättningar för mäns och kvinnors idrottande med en genomgång av genusteoretiska och filosofiska perspektiv. Även om idrottsrörelsen således gjort mycket för att nå jämställdhetsmålet återstår ändå mycket att göra. Inte minst behöver alla goda idéer och insikter på central nivå nå ut i alla distrikt, föreningar, styrelser och omklädningsrum. Staten bör stödja detta och bör därför i sin bidragsgivning poängtera vikten av fortsatt arbete för en jämställd idrott. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Hbt-frågor och diskriminering

Även inom idrotten förekommer trakasserier och diskriminering på grund av sexuell läggning, funktionsnedsättning eller hudfärg och etnicitet. Arbetet fortgår inom idrottsrörelsen för att motarbeta detta, men mycket finns kvar att göra. I olika sammanhang återkommer kränkande ordväxlingar som anspelar på sexuell läggning eller etniskt ursprung. Detta är inte acceptabelt, lika lite inom idrotten som i andra sammanhang. Det som behövs är ökade utbildningsinsatser för att öka kunskapen i dessa frågor, och staten bör poängtera detta när det gäller fortsatt bidragsgivning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Idrott och miljö

Även inom idrotten behöver man uppmärksamma miljöfrågorna i allmänhet och klimatfrågorna i synnerhet. En speciellt uppmärksammas del inom idrotten är motorsporten. I dag arbetar man mer målmedvetet, men det finns fortfarande mycket att göra. Med ett mer utvecklat miljöarbete, där motorsporten förhoppningsvis kan gå i täten, kan idrotten även på detta område bli en förebild. Det krävs dock att förväntningarna från staten blir tydliga och att man uppmärksammar detta i bidragsgivningen.

Det finns också tankar inom idrotten när det gäller transporter till och från aktiviteter, t.ex. samåkning och möjligheterna till att använda kollektivtrafiken kan vara exempel på hur idrotten kan organisera sin verksamhet för att ännu mer uppmärksamma miljöfrågorna. En väl utbyggd kollektivtrafik även på kvällar och helger är en förutsättning för att även idrottsrörelsen ska bli mer klimatsmart. Samarbete med miljöorganisationer är ett annat exempel.

Fel! Okänt namn på

Även här är utbildningsinsatser centrala för att öka kunskapen om dessa frågor. Staten bör stödja detta och bör därför i sin bidragsgivning poängtera vikten av ett fortsatt arbete med dessa frågor. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Idrott och rörelse i skolan

Den här motionen behandlar i huvudsak idrottspolitiken i förhållande till idrottsrörelsen. Det kan dock vara på sin plats att även kort behandla frågan om fysisk aktivitet i skolan. Det är en fråga som Vänsterpartiet tagit upp många gånger och i olika sammanhang, bl.a. genom att begära att skolan ska samarbeta med idrottsrörelsen. Nu finns det också inskrivet i läroplanen att skolan ska ”sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen”. Ändå kan vi se att det ofta saknas kompetens hos skolans personal för att leva upp till vad läroplanen kräver.

Vänsterpartiet anser att skolpersonalen bör ges kompetensutveckling i hur man kan integrera fysisk aktivitet i skoldagens samlade aktiviteter. Det bör också vara en del i lärarutbildningen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 25 september 2009

Torbjörn Björlund (v)

Rossana Dinamarca (v)

Amineh Kakabaveh (v)

Eva Olofsson (v)

Siv Holma (v)

Elina Linna (v)

Lena Olsson (v)